

Ročník 1991

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 87

Rozeslána dne 15. listopadu 1991

Cena Kčs 9,50

OBSAH:

455. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

455

Z Á K O N

ze dne 2. října 1991

o živnostenském podnikání
(živnostenský zákon)

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

Č Á S T P R V N Í
VŠEOBECNÁ USTANOVENÍH L A V A I
PŘEDMĚT ÚPRAVY

§ 1

Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání (dále jen „živnost“) a kontrolu nad jejich dodržováním.

Živnost

§ 2

Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

§ 3

(1) Živností není:

- a) provozování činností vyhrazených zákonem státu nebo právnické osobě určené zvláštním právním předpisem,¹⁾
- b) využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti chráněných zvláštními zákony²⁾ jejich původci včetně vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- c) činnost při výkonu povolání
 1. lékařů, lékárníků, psychoterapeutů a přírodních léčitelů, zdravotnických pracovníků včetně prodejců a zpracovatelů léčivých rostlin, s výjimkou očních optiků, protetiků a pedikérů,
 2. veterinárních lékařů, veterinárních pracovníků a osob vykonávajících odborné práce při šlechtitelské a plemenářské činnosti v chovu hospodářských zvířat,³⁾
 3. advokátů,⁴⁾ komerčních právníků⁵⁾ a patentových zástupců,⁶⁾
 4. znalců a tlumočnicků,⁷⁾
 5. ověřovatelů (auditorů)⁸⁾ a daňových poradců,
 6. burzovních dohodců,
 7. zprostředkovatelů a rozhodců kolektivních sporů,⁹⁾

¹⁾ § 1 a 2 zákona č. 222/1946 Sb., o poště (poštovní zákon).

§ 1 odst. 1 a § 3 zákona č. 63/1950 Sb., o úpravě hospodaření s tabákem, solí a lihem a o zrušení státních finančních monopolů.

§ 1 odst. 1 dekretu prezidenta republiky č. 50/1945 Sb., o opatřeních v oblasti filmu.

²⁾ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích.

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb. (úplné znění č. 247/1990 Sb.).

³⁾ § 25 odst. 1 zákona č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění zákona č. 239/1991 Sb.

Zákon ČNR č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat.

Zákon SNR č. 110/1972 Sb., o plemenitbě hospodářských zvířat, ve znění zákona SNR č. 256/1991 Sb.

⁴⁾ Zákon ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii.

Zákon SNR č. 132/1990 Sb., o advokacii.

⁵⁾ Zákon ČNR č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimí poskytované.

Zákon SNR č. 129/1991 Sb., o komerčních právnících.

⁶⁾ Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích.

⁷⁾ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

⁸⁾ Vyhláška federálního ministerstva financí č. 63/1989 Sb., o ověřovatelích (auditorech) a jejich činnosti.

⁹⁾ § 11 a § 13 odst. 1 až 4 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání.

8. odpovědných inženýrů a geodetů,¹⁰⁾
 9. pořadatelů divadelních, filmových a jiných audiovizuálních představení, koncertů, hudebních a tanečních vystoupení, výstav výtvarných děl, užitého umění a prací lidové výtvarné tvořivosti, festivalů a přehlídek v oblasti kultury a umění,¹¹⁾
 10. restaurátorů a konzervátorů kulturních památek a sbírkových předmětů, které jsou výtvarnými díly malířskými, sochařskými a užitého umění.
- (2) Živností dále není:
- a) činnost bank a jiných oprávněných osob vykonávajících bankovní činnost, spořitelny,¹²⁾ pojišťoven,¹³⁾ burz a zařízení a správa kolektivních majetkových účastí,¹⁴⁾
 - b) pořádání loterií a jiných podobných her,¹⁵⁾
 - c) hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem,¹⁶⁾
 - d) výroba a rozvod elektřiny, plynů a tepla, kromě malých elektráren,¹⁷⁾
 - e) zemědělství a lesnictví, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských a lesních výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje,
 - f) námořní doprava a mořský rybolov,¹⁸⁾
 - g) provoz celostátních drah a související činnosti vykonávané provozovatelem,¹⁹⁾
 - h) zřizování a provozování jednotné telekomunikační sítě včetně poskytování služeb prostřednictvím této sítě,²⁰⁾
 - i) hromadná výroba humánních a veterinárních léčivých přípravků,²¹⁾

¹⁰⁾ Zákon č. 46/1971 Sb., o geodézii a kartografii.

§ 3 a 4 vyhlášky Českého úřadu geodetického a kartografického č. 60/1973 Sb., o ověřování geometrických plánů a jiných výsledků geodetických prací.

§ 3 vyhlášky Českého úřadu geodetického a kartografického č. 10/1974 Sb., o geodetických pracích ve výstavbě.

¹¹⁾ § 1 odst. 1 písm. a) až d) zákona SNR č. 96/1991 Sb., o veřejných kulturních podnicích.

Zákon č. 81/1957 Sb., o koncertní a jiné hudební činnosti, ve znění zákona ČNR č. 127/1990 Sb., s působností pro Českou republiku.

Zákon ČNR č. 33/1978 Sb., o divadelní činnosti (divadelní zákon), ve znění zákona ČNR č. 122/1989 Sb. a zákona ČNR č. 127/1990 Sb.

¹²⁾ Zákon č. 130/1989 Sb., o Státní bance československé.

Zákon č. 158/1989 Sb., o bankách a spořitelnách.

¹³⁾ Zákon SNR č. 24/1991 Sb., o pojišťovnictví.

Zákon ČNR č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

¹⁴⁾ Např. § 25 odst. 1 písm. b) zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

¹⁵⁾ Zákon SNR č. 194/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.

Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.

¹⁶⁾ § 2 a 3 zákona SNR č. 51/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě.

§ 2 a 3 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě.

¹⁷⁾ Zákon č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizizační zákon).

Zákon č. 67/1960 Sb., o výrobě, rozvodu a využití topných plynů (plynárenský zákon).

Zákon č. 89/1987 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě tepla.

¹⁸⁾ Zákon č. 61/1952 Sb., o námořní plavbě, ve znění zákona č. 42/1980 Sb.

Nářízení ministra dopravy č. 75/1953 Sb., kterým se provádějí některá ustanovení zákona o námořní plavbě.

¹⁹⁾ Zákon č. 68/1989 Sb., o organizaci Československé státní dráhy.

²⁰⁾ Zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích.

²¹⁾ § 62 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

Vyhláška ministerstva zdravotnictví ČR č. 284/1990 Sb., o správné výrobní praxi, řízení jakosti humánních léčiv a prostředků zdravotnické a obalové techniky.

Vyhláška ministerstva zdravotnictví SR č. 386/1990 Sb., o správné výrobní praxi, řízení jakosti humánních léčiv a prostředků zdravotnické a obalové techniky.

Zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění zákona č. 239/1991 Sb.

Vyhláška ministerstva zemědělství a výživy ČSR č. 86/1989 Sb., o povolování ověřování, výroby, dovozu a uvádění do oběhu, používání a kontrole veterinárních léčiv a přípravků.

Vyhláška ministerstva zemědělství a výživy SSR č. 188/1989 Sb., o povolování výroby, dovozu, ověřování a uvádění do oběhu, používání a kontrole veterinárních léčiv a přípravků.

- j) výroba, dovoz, vývoz a odbyt psychotropních a omamných látek,²²⁾
- k) rozhlasové a televizní vysílání,
- l) zkušebnictví.²³⁾

(3) Živností rovněž není prodej nezpracovaných nebo zpracovaných rostlinných a živočišných výrobků z vlastní drobné pěstitelské a chovatelské činnosti fyzickými osobami a prodej lesních plodin přímým spotřebitelům.

§ 4

Činnosti spojené s pronájmem nemovitostí

(1) Pronájem nemovitostí, bytových a nebytových prostor je živností, pokud vedle pronájmu jsou poskytovány i jiné než základní služby spojené s pronájmem.

(2) Provozování garáží nebo odstavných ploch pro motorová vozidla je živností, jsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, nebo slouží-li garáže, popřípadě odstavné plochy pro umístění nejméně pěti vozidel patřících jiným osobám než majiteli nebo nájemci nemovitosti.

HLAVA II

PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI

§ 5

Subjekty oprávněné provozovat živnost

(1) Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem (dále jen „podnikatel“); státní povolení k provozování živnosti (dále jen „koncese“) se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem.

(2) Soudci a prokurátoři, zaměstnanci státní správy a územní samosprávy ve funkcích stanovených zákonem, příslušníci bezpečnostních sborů a příslušníci ozbrojených sil mohou provozovat živnost, jen pokud to nevyklučují nebo neomezují zákony, které upravují jejich pracovní vztahy nebo služební poměry.²⁴⁾

(3) Fyzické osoby zastávající funkce vedoucích pracovníků ve státních podnicích, státních organizacích nebo akciových společnostech, kde rozhodující podíl akcií je ve vlastnictví státu, nemohou provozovat živnost v oboru, ve kterém je podnikatelem jejich zaměstnavatel. Podmínky stanoví zvláštní zákon.

(4) Fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba nebo jiné společenství se sídlem mimo území České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „zahraniční osoba“) může na území České a Slovenské Federativní Republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako československé osoby, pokud z jiného zákona nevyplývá něco jiného. Musí však ustanovit odpovědného zástupce.

(5) Fyzické osoby, jimž bylo přiznáno postavení uprchlíků podle zvláštních předpisů,²⁵⁾ mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako cizinci, kteří mají trvalý pobyt na území České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 6

Všeobecné podmínky provozování živnosti

(1) Všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami jsou:

- a) dosažení věku 18 let,
- b) způsobilost k právním úkonům,
- c) bezúhonnost,

pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen:

- a) pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání,
- b) pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti.

(3) U právnické osoby musí všeobecné podmínky podle odstavce 1 splňovat její odpovědný zástupce.

²²⁾ § 34 a 35 nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění nařízení vlády ČR č. 182/1990 Sb.

§ 34 a 35 nařízení vlády SSR č. 206/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění nařízení vlády SR č. 232/1990 Sb.

²³⁾ Zákon č. 30/1968 Sb., o státním zkušebnictví, ve znění zákona č. 54/1987 Sb.

²⁴⁾ Např. § 52 odst. 4 zákona č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích, § 29 odst. 1 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 228/1991 Sb.

²⁵⁾ Zákon č. 498/1990 Sb., o uprchlících.

§ 7

Zvláštní podmínky provozování živnosti

(1) Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost, pokud je tento zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují.

(2) U právnické osoby musí zvláštní podmínky splňovat její odpovědný zástupce.

§ 8

Překážky provozování živnosti

(1) Živnost nemůže provozovat fyzická a právnická osoba, na jejíž majetek byl prohlášen nebo ukončen konkurs, po dobu tří let po ukončení konkursu nebo po opětovném potvrzení nuceného vyrovnání.²⁶⁾

(2) Ustanovení odstavce 1 se vztahuje též na fyzickou nebo právnickou osobu, vůči níž bylo v uvedené době navrženo prohlášení konkursu, návrh však byl zamítnut pro nedostatek majetku dostačujícího alespoň k úhradě nákladů řízení.²⁷⁾

(3) K překážce podle odstavců 1 a 2 se nepřihlíží, došlo-li ke konkursu nebo nucenému vyrovnání v důsledku úpadku nebo trestného činu třetí osoby.

(4) Orgán určený zákonem národní rady (dále jen „živnostenský úřad“) může prominout překážku uvedenou v odstavcích 1 a 2, nasvědčují-li hospodářské poměry osoby a její chování, že při provozování živnosti bude řádně plnit své závazky. Před rozhodnutím si vyžádá vyjádření příslušné hospodářské komory, je-li zřízena.

(5) Živnost nemůže provozovat fyzická osoba, které byl uložen soudem nebo správním orgánem²⁸⁾ zákaz činnosti, týkající se provozování živnosti, dokud zákaz trvá.

§ 9

Rozdělení živností

Živnosti jsou:

- a) ohlašovací, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení,
- b) koncesované, které smějí být provozovány na základě koncese.

§ 10

Živnostenské oprávnění

(1) Oprávnění provozovat živnost (dále jen „živnostenské oprávnění“) vzniká právnickým osobám již zapsaným do obchodního rejstříku, právnickým osobám, které se do obchodního rejstříku nezapisují, a fyzickým osobám:

- a) u ohlašovacích živností dnem ohlášení nebo, pokud je v ohlášení uveden pozdější den zahájení živnosti, tímto dnem,
- b) u koncesovaných živností dnem doručení koncesní listiny.

(2) Průkazem živnostenského oprávnění je:

- a) živnostenský list osvědčující splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro provozování živností ohlašovacích, do vydání živnostenského listu stejnopis ohlášení s prokázáním doručení,
- b) koncesní listina, již byla udělena koncese.

Těmito doklady se podnikatel prokazuje.

(3) Zahraničním osobám, které se zapisují do obchodního rejstříku, se při splnění stanovených podmínek vydá živnostenský list nebo koncesní listina před zápisem do tohoto rejstříku.

(4) Na žádost zakladatelů, popřípadě orgánů nebo osob, oprávněných podat návrh na zápis československé právnické osoby do obchodního rejstříku, vydá živnostenský úřad živnostenský list nebo koncesní listinu před zápisem do tohoto rejstříku, je-li prokázáno, že právnická osoba byla založena.

(5) Osobám uvedeným v odstavcích 3 a 4 vzniká živnostenské oprávnění dnem zápisu do obchodního rejstříku. Nepodají-li návrh na zápis ve lhůtě 90 dnů od doručení živnostenského listu nebo koncesní listiny nebo není-li návrhu vyhověno, musí uvedené doklady neprodleně vrátit.

(6) Živnostenské oprávnění nemůže být přeneseno na jinou osobu. Jiná osoba je může vykonávat, jen stanoví-li to tento zákon.

(7) Živnostenské oprávnění může být vykonáváno na celém území České a Slovenské Federativní Republiky.

²⁶⁾ Část druhá zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

²⁷⁾ § 5 zákona č. 328/1991 Sb.

²⁸⁾ Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Zákon SNR č. 372/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona SNR č. 524/1990 Sb.